

dette System skal bruges under Anvendelse af de Straffe, som en saadan Tvang i og for sig forudsætter, og som ogsaa ere omtalte i Lovforslaget, eller den fakultative Indførelse, saaledes at man kan benytte Systemet, om man vil, og unblade det, om man vil. Jeg veed meget vel — dertil har jeg i for mange Aar beffæstiget mig dermed — at Meteren bestandig borer paa, men det er sandelig ikke Decimalsystemets Skyld. Decimalsystemet kan man skaffe sig paa mange andre Maader; det har ikke den mindste Vanstuelighed at skaffe Decimalsystemet ind i de Maal, vi nu bruge. Enhver veed, at en Alen under visse Forhold deles i 20 Lommer og en Fod i 10 Lommer; igjen at inddele en Lomme i 10 Limer følger let af sig selv. Dengang man først indførte Metren, forsøgte man ogsaa at indføre Decimalsystemet paa mange andre Omraader. Man forsøgte at inddele Dagen i 10 Limer istedetfor i 12, og man forsøgte at inddele Liden i 10 Dage istedetfor i de bekjendte 7 Dage, som danne en Uge, men disse Forsøg ere forlængst overgivne til Forglemmelse, uagtet de i sig selv med Hensyn til Decimalinddelingen have ganske de samme Fordele som Meterystemet. Mene Meteren er tilbage og trænger sig bestandig frem, begrundet paa den overordentlige Nøiagtighed. Det er det eneste Maal, der er bestemt med Nøiagtighed, og hvortil man har set sig nødsaget til at oversføre alle andre Maal, saaledes at man nu kun har alle andre Maal, hvad de end kaldes, i Form af Brøddele af Meteren, og kan kun finde dem paa den Maade. Det er det, der efter min Mening gjør, at Meteren trænger sig frem, men det er ikke Decimalsystemet. Jeg veed altsaa meget godt, at Meteren borer paa; men min Frygt er den, at man tidligere eller sildigere let kan komme til at indrømme et Lvangssystem, og jeg har fundet denne Frygt stadfæstet ved at høre et aret Medlem, som talte her tæt ved Siden af mig, det erede Medlem fra Varde (Kruse), idet han ogsaa mente, at man til Syvende og sidst, naar man endelig skulde have dette System, maatte indføre det ved Lvang. Jeg er af den Mening, at en saadan Indførelse ved Lvang ikke i nogen Maade svarer til det Offer, den paalægger Befolkningen, ja, at man ikke engang opnaar sin Hensigt dermed, men egentlig kun hengiver sig til en Stuffelse, naar man tror at opnaa noget ved at sætte Lvang derpaa. Jeg veed vel, at det bliver sagt saa let: Naar man indfører dette System ved Lvang, faar man en Ende derpaa; ellers kommer man aldrig videre, ellers bliver man ved med det Gamle ved Siden af det andet, men jeg siger, at det, selv om man sætter Lvang paa, dog ikke bliver anderledes. Jeg tør sige, at jeg i den Retning har nogen Erfaring, hvilken jeg skal tillade mig at omtale med ganske faa Ord, tilmed da der paa en Maade blev alluderet til denne Materie af det erede Medlem fra Varde (Kruse). Han talte om

Kurant, og han paaberaabte sig, hvor let man gik over fra Kurantystemet til Rigsmøntsystemet, saasnart hint blev forbudt, og der blev sat Lvang derpaa. Jeg har aldrig vidst, at der har været sat Lvang i saa Henseende i Sylland. Jeg boede dengang i Lønder, og der bleve Folk mulktrede; Gensdarmene gjorde en rig Øst, thi de fik dengang over Halvdelen af Mulktterne; men i Njøgel-Lønder tæt ved Kunde man regne med og bruge Kurantmønt, saa meget man vilde, thi det var paa jydsk Grund. Jeg kan saaledes ikke forstaa, at der skulde have været Lvang der; men uagtet der altsaa blev sat stor Lvang paa Indførelse af Kurantystemet, hjalp det ikke en Smule, undtagen til i Form af Mulktter at udskrive Skat af Befolkningen, en Maade den bestatte paa, som jeg altid har været en meget stor Modstander af. I Begyndelsen var man streng; man forlangte, at alle Begreber skulde omdannes, og man mulktrede, men det er ikke muligt ved Lvang at omdanne Begreber. Man kan ikke, selv med den stærkeste Lvang, faae Folk til at tænke i Noget, de ikke kjende, eller i Noget, hvorefter de ikke kunne anlegge en Maalestof. Hvad var Følgen? Følgen var den, at man i Aarenes Løb holdt lidt inde med Mulktningen; det blev en Sag, man ikke længere var saa ivrig i, men Befolkningen regnede bestandig efter Kurant. Det var dem ikke muligt i Handel og Wandel med større Ting — ikke saameget i Detailhandelen — at tilegne sig de nye Begreber. Det gik saavidt, at det er mig bekjendt, at flere Embedsmænd, der vare komne hertil, efter at have været dekovre i nogle Aar, vare blevne saa vante til at handle med Heste og Køer i Kurant, at de ikke kunde handle i Rigsmønt, skjøndt Kurant egentlig var forbudt. Jeg var der i 10 Aar, efter at denne Lvang var lagt paa, men i de 10 Aar var det aldrig anderledes, end at Handler om større Ting: Bogne, Heste, Kreaturer, ikke at tale om Gaarde og deslige, maatte sse i Kurant. I de 10 Aar hjalp det altsaa ikke, at den store Lvang var sat paa, thi Værdibegreberne kunde man ikke forandre. Der er siden den Tid gaaet 12 Aar, det er altsaa 22 Aar; jeg kommer endnu engang imellem paa Familiebøjsø over til Slesvig, og endnu regner man mange Steder efter Kurant, uagtet de mange Aar ere gaaede, og der er foregaaet flere Møntforandringer siden den Tid. Jeg siger, at det er umuligt ved Lvang at forandre Folks Værdibegreber; det kan ikke lade sig gjøre, og naar man tror at kunne gjøre det ved Mulkt, opnaar man i Virkeligheden slet ikke det, man tilsigtede, men man har kun opnaaet, at Folk holde sig mere tilbage. De beholde deres Forestillinger lidt mere hos sig selv, men det er det Hele; deres Forestillinger forandrer man i Virkeligheden slet ikke. Det er derfor, at jeg er en saa stærk Modstander som mulig af, at man nogen- sinde skulde komme til at indføre Meterystemet her i Danmark ved Lvang. Noget ganske Andet